

**Svenska skatter och omvärldsbeskattningen
– en jämförelse mellan skatteuttaget i Sverige
och fjorton viktiga omvärldsländer**

av
Professor Sven-Olof Lodin

Förord

Skattenivån och skattepolitiken spelar en stor roll när det gäller att fördela resurser, finansiera verksamhet, påverka samhällets ekonomiska aktiviteter och få individer att bete sig på olika sätt. Ett enskilt land kan inom vissa ramar välja vilket skattetryck man vill ha för att nå önskade politiska mål. Men med tiden har dessa ramar blivit allt snävare. Genom den ökande internationaliseringen av företagande, arbets- och kapitalmarknad blir det allt svårare att drastiskt avvika från den beskattningsnivå som omvärlden har. Vi vet ju alla att Sverige har en hög beskattning, men hur ser utvecklingen ut. Blir vi mer lika länderna i vår omgivning eller håller vi avståndet?

För att visa hur den svenska beskattningen utvecklas i förhållande till våra konkurrentländer har vi låtit professor Sven-Olof Lodin göra en genomgång av hur det ser ut.

Genom att belysa utvecklingen inom skatteområdet hoppas Swedbank få till stånd en diskussion om det svenska skattetryckets inverkan på konkurrens- och attraktionskraften i vårt samhälle.

Vad innebär vårt skattetryck när det gäller olika företags beslut om var man vill bedriva verksamhet? Vart söker sig våra unga begåvningar? Detta är några frågeställningar som vi hoppas kommer att diskuteras med denna analys som underlag.

Peter Nygårds
Swedbank

Svenska skatter och omvärldsbeskattningen – en jämförelse mellan skatteuttaget i Sverige och femton viktiga omvärldsländer.

av
Professor Sven-Olof Lodin

Disposition:

Inledning

- 1. Studiens uppläggnig och omfattning**
- 2. Några allmänna tendenser i skatteutvecklingen inom EU**
- 3. Allmänt skatteuttag i relation till BNP**
- 4. Bolagsbeskattningen**
- 5. Skatter och avgifter på arbetsinkomster**
 - 5.1. Den personliga inkomstskatten
 - 5.2. Arbetsgivar- och egenavgifter för anställda
 - 5.3. Sammanlagd effektiv marginalskatt samt arbetsgivar- och egenavgifter på arbete
- 6. Skatt på kapitalinkomster och kapital**
 - 6.1. Skatt på löpande kapitalinkomster och aktievinster
 - 6.2. Skatt på förmögenheter och arv
- 7. Sammanfattning och utvärdering**
 - 7.1 Sammanfattning
 - 7.2 Slutsatser och rekommendationer

Executive Summary

Vid en jämförelse av skatte- och avgiftsuttaget på arbete, företag och kapital i Sverige och 14 viktiga konkurrentländer inom och utom EU avviker Sverige markant med sitt höga skatteuttag.

De svenska skatterna på arbete minskar inte - trots jobbskatteavdrag - jämfört med skatteuttaget i omvärlden. Tvärtom ökar den svenska arbetsinkomstbeskattningen relativt sett när ett antal andra länder väljer att minska skattebördan på arbete mera. Att vi har de högsta skatterna på arbete är i sig inget nytt eller kontroversiellt. Men att den svenska skatte- och avgiftsbelastningen på arbetsinkomster i förhållande till BNP, trots införande av jobbskatteavdrag i lägre inkomstskikt, ligger 50 procent högre än genomsnittet inom EU, 31 procent jämfört med 20 och 24 procent högre än i Danmark som har näst högst belastning är nog en överraskning för de flesta. Överraskande är förmodligen också att den svenska inkomstskatten på låginkomsttagares arbetsinkomster däremot har reducerats så drastiskt genom det nyligen införda jobbskatteavdraget att det numera ligger på europeisk medelnivå.

Regeringen hävdar i höstens budgetproposition att man vid bedömningen av den höga svenska skattekvoten skall beakta att Sverige beskattar sjukpenning och A-kasseunderstöd, vilket medför en höjning av den svenska skattekvoten med 4,1 procent. Men också flertalet EU15-länder, särskilt de med någorlunda högt skatteuttag, beskattar sjukpenning och arbetslöshetsersättning. Därför påverkas relationen mellan det svenska och övriga jämförelseländers skatte/avgiftsuttag på arbete knappast alls. Det både absolut och relativt sett mycket höga skatte- och avgiftsuttaget på arbetsinkomster är således reellt och fördyrar arbetskraftskostnaden i Sverige betydligt och torde påverka den svenska konkurrenskraften negativt, liksom möjligheterna att attrahera utländsk kvalificerad arbetskraft.

Om man därtill lägger att Sverige tillsammans med Danmark har EU:s högsta mervärdes-skattebelastning både i procent av BNP, ca 10 procent, och i normalskattesats, 25 procent, blir den totala skatt som skall betalas av arbetsinkomster ännu högre och därmed skillnaden mot övriga EU-länder ännu större, eftersom mervärdesskatt i princip endast drabbar privat konsumtion.

När det svenska skattetrycket i relation till BNP år 2006 gick ner till under 50 procent för att enligt regeringens prognos år 2008 ligga på 47,7 procent, är det främst ekonomins tillväxt och sysselsättningsgraden som gör att BNP växer i relation till skattetrycket. Skattesänkningarna under 2007 och 2008 på arbete har haft mindre betydelse för skattetryckets utveckling. Sverige ligger fortfarande högst i OECD:s skatteliga.

Också marginalskatterna – inte bara i högsta skiktet - ligger nu betydligt högre i Sverige än i vår omvärld. Redan vid inkomster på drygt 300 000 kr, där statlig inkomstskatt börjar uttas, nära nog fördubblas marginalskatten. Detta innebär att vi redan på medelinkomstnivå i Sverige har högre marginalskatt, 52 procent, än vad som i övriga EU-länder, med reservation för Danmark, endast förbehålls för de högsta inkomstskikten. Så har Tyskland 47,5 procent marginalskatt endast för inkomster över 2,3 miljoner kr. Räknar vi in arbetsgivaravgifterna är

belastningen på medelinkomster högre i Sverige än på allra högsta nivån även i Danmark. Det betyder att belastningen av skatter och avgifter på lönekostnaden för svenska arbetsgivare med kvalificerad arbetskraft är betydligt högre än i konkurrentländerna.

Men också för bolagsbeskattningen och beskattningen av kapitalinkomster försämras Sveriges relativa läge. För endast ett par år sedan låg den svenska bolagsskatten, 28 procent, på EU:s medelnivå. 2007 har medelnivån inom EU sjunkit till under 25 procent. Likaså har beskattningen av aktieutdelningar och ännu mer på aktievinster sjunkit i vår omvärld. Endast Finland och Norge ligger i närheten av Sveriges skattenivå. Endast beträffande arvsbeskattningen ligger Sverige, efter skattens avskaffande av den socialdemokratiska regeringen, i botten med nollskatt. Både 30 och 40 procent som högsta arvsskattesats för barn förekommer i en rad länder.

Slutsatsen blir att det höga svenska skatte- och avgiftsuttaget, särskilt på arbetsinkomster, innebär en klar konkurrensnackdel för Sverige. Situationen bör leda till en omprövning av skattenivån såväl för den personliga inkomstbeskattningen som för bolagsbeskattningen. Särskilt bör den statliga inkomstskatten på arbetsinkomster sänkas med 5-10 procent. Bolagsskatten bör sänkas från 28 till 25 procent. Även kapitalinkomstskatten bör sänkas till högst 25 procent för att kapital skall stanna i Sverige och hushållssparandet uppmuntras.

Svenska skatter och omvärldsbeskattningen – en jämförelse mellan skatteuttaget i Sverige och fjorton viktiga omvärldsländer.

Syftet med föreliggande studie är att söka visa hur svensk beskattning står sig i en internationell jämförelse med avseende på hur skatten slår mot individer, kapital och lokalisering av företags huvudkontor, och hur detta i sin tur kan påverka Sveriges internationella konkurrenskraft vad gäller företagslokalisering och tillgången på kvalificerad arbetskraft – inhemsk och utländsk – inte minst inom den finansiella sektorn. Studien bör kunna leda fram till slutsatser om vilka reformeringar av skattesystemet som skulle ha utsikter att på gynnsamt sätt förändra Sveriges attraktionskraft i konkurrensen om kvalificerad arbetskraft, kapital och huvudkontor.

För att kartlägga hur det svenska skattesystemet inverkar på förutsättningarna för konkurrensutsatt ekonomisk verksamhet i Sverige, har studien utformats som en jämförande studie kring hur svenska skattesystemet förhåller sig till de skattenivåer som råder i vår omvärld efter en indelning på följande parametrar:

- Individer
- Kapital
- Företags huvudkontor

1. Uppdragets uppläggning och omfattning

Studien företas på EU-nivå plus Norge och USA. För att begränsa jämförelsen till de länder inom EU som är av särskild vikt för Sverige har tretton EU-länder valts ut, främst grannländer och sådana länder som konkurrerar om samma kvalificerad arbetskraft inom särskilt den finansiella sektorn som Sverige. De länder som ingår i undersökningen är följande: Belgien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Irland, Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge, Storbritannien, Tyskland, Österrike och USA.

Studien omfattar total skattenivå i relation till BNP år 2005 som är det senaste år för vilket internationella statistik finns tillgänglig och följande skatter gällande för år 2007: Bolagsskatt, arbetsgivaravgifter, personliga inkomstskattens två högsta marginalsattesatser (plus skiktgränser), egenavgifter för anställda, total skatte- och avgiftsbelastning på arbetsinkomster, kapitalinkomstskatt (på räntor, utdelning och aktievinster.), förmögenhets- och arvsskatt.

Studien inleds med ett allmänt avsnitt om den allmänna skatteutvecklingen inom EU de senaste åren. Därefter följer en jämförelse av olika skatteparametrar i de utvalda länderna.

Först jämförs det totala skattetrycket i relation till BNP och olika skatters andel i relation till BNP. Därefter följer en jämförelse av skattesattnivåer per skatteslag med följande indelning: Bolagsskatt, skatter och avgifter på arbete (inkomstskatt, arbetsgivar- och egenavgifter), sammanlagd inkomstskatt och avgifter på arbete, kapitalinkomstskatt, övriga kapitalskatter samt en sammanfattande totaljämförelse.

Presenterade skattesatser gäller för år 2007. Däremot har regeringars beslut eller avsiktsförklaringar om framtida skatteförändringar, vilket finns i många länder, ej beaktats annat än i vissa fall i texten.

Det är oundvikligt att en så bred jämförelse av skatterna i olika länder blir förenklad och i viss mån schabloniserad. Skatte- och avgiftssatserna är i några fall approximativa och beskrivningen förenklad för att möjliggöra redovisning i tabellarisk form.

Det finns i och för sig många åsikter om vilka skatteparametrar som skall användas vid internationella jämförelser. Bolagsskatt och inkomstskatt är vanligt förekommande liksom konsumtionsskatter särskilt i form av mervärdesskatt. Här har med hänsyn till studiens syfte att jämföra företagsbeskattningen och skatter och avgifter på arbetsinkomster konsumtionsskatter inte medtagits, även om en sådan jämförelse skulle breddat bilden.

Däremot brukar arbetsgivar- och egenavgifter sällan ingå, beroende på att de ofta, men inte alltid, är förmånsanknutna. Som studien visar utgår i det flesta länder dessa avgifter på hela inkomsten utan tak medan förmånerna är begränsade. I det flesta fall saknas också en direkt koppling mellan avgift och förmån, då inget land synes ha aktuariskt uppbyggda system. Härigenom ökar skatteinslaget i avgifterna utöver vad som formellt framgår. Därför är det nödvändigt att ta med de generella arbetsgivar- och egenavgifterna på tjänsteinkomster i jämförelsen av skatte- och avgiftsbelastningen på arbete, även om uttagen i viss mån måste schabloniseras.

När det gäller hur den personliga inkomstskattens höjd skall redovisas finns många åsikter om vilka skatteparametrar man bör använda. Ofta brukar ofta en s.k. typisk inkomsttagare i typiskt inkomstläge användas. Man måste i så fall välja inte bara inkomstläge utan även familjetyp, om barn finns och hur många, vilka olika standardavdrag som kan förekomma och bör beaktas eftersom många länder använder skattesystemet också för familjepolitiska syften. Därför kommer den typiske inkomsttagaren i själva verket att oftast representera en mycket liten grupp av de skattskyldiga. De skillnader mellan de olika ländernas skattesystem som framkommer för just den gruppen behöver inte vara typiska för huvuddelen av systemen. Också jämförelsen mellan länder som använder sig av barn- och andra avdrag vid beskattningen för att fullfölja sociala mål, med länder som i stället har barn- och bostadsbidrag försvåras vid en sådan uppläggning. Beträffande den genomsnittliga inkomstskattens höjd och relativa storlek jämfört med andra länder säger därför inkomstskattens andel av BNP, som redovisats i tabell 1, mer om inkomstskattens generella höjd än vissa typfall.

Så har inkomstberoende grundavdrag inte redovisats och heller inte sådana avdrag som är beroende på familjesituationen. Jämförelsen avser skattesituationen för ensamstående skattskyldiga både vad avser skatte- och avgiftsskala och grundavdrag.

Sambeskattningssystem för makar har således inte kunnat beaktas. Det medför att skattetrycket ibland överdrivs. Det gäller särskilt beträffande Tyskland och Frankrike vars sambeskattningssystem i praktiken starkt reducerar den faktiska skattesats som tillämpas. Även om tabellen härigenom inte anger en exakt bild av skatte- och avgiftsuttaget i de olika

länderna, torde resultaten ändå ge en hygglig uppfattning om skattesystemens strukturer och uttagsnivåer.

Vid redovisningen av den sammanlagda nivån på skatt och sociala avgifter beaktas i förekommande fall (d.v.s. för det mesta) att avgifterna är avdragsgilla. För att få en enhetlig beräkningsmetod har därvid arbetsgivarens socialavgifter uttryckts i procent av inkomst + arbetsgivaravgift, d.v.s. beräknats på samma sätt som man beräknar inkomstskatt i procent av inkomsten. Avdrag för avgiften har skett i högsta marginalskattesatsen både när det gäller arbetsgivarens och den anställdes socialavgifter. Detta gäller också när tak för socialavgifterna föreligger. Däremot har vid summeringen av inkomstskatt och avgifter den marginalskatt som gäller vid inkomst just under taket för socialavgifterna tillämpats. Detta har särskilt påverkat resultaten för Nederländerna. Har denna summa blivit lägre än högsta marginalskatten har i stället för summan den högsta marginalskatten angivits. Långtgående schabloniseringar har använts. Den samlade skatte- och avgiftsbelastning som redovisas gäller därmed för inkomster i högsta marginalskatteläget, eller där avgiftstak föreligger den sammanlagda belastningen i det inkomstkikt där avgiftstaket ligger i de fall den belastningen är högre än marginalskatten i högsta inkomstkikt.

Utöver dessa allmänna riktlinjer för studiens uppläggning ges i samband med presentationen av varje tabell viss ytterligare information av betydelse för förståelsen av resultaten.

2. Några allmänna tendenser i skatteutvecklingen inom EU

EU utgör ett högskatteområde i världen. År 2005 låg det genomsnittliga skatteuttaget inom EU på 39,6 procent. Spridningen var dock stor. Sverige hade högst skattetryck med 51,3 procent. Skattetrycket i utomeuropeiska delen av OECD låg betydligt lägre. Endast Nya Zeeland hade ett skattetryck över 35 procent. För inkomstbeskattningen, både för person- och företagsbeskattningen, är trenden på grund av den internationella skattekonkurrensen svagt nedåtgående, medan för mervärdesskatt och punktskatter, särskilt inom energiområdet, den är stigande.

Ser man på EU i sin helhet utgör EU ett högskatteområde med ett genomsnittlig vägd skatteuttag på 39,6 procent jämfört med BNP. År 2005 låg Sverige högst inom EU med 51,3 procent. Går man utanför EU låg i exempelvis Japan och USA skatteuttaget ca 13 procentenheter lägre. I hela det utomeuropeiska OECD- området är det endast Nya Zeeland som hade ett skattetryck över 35 procent av BNP. Även om EU sammantaget utgör ett högskatteområde är spridningen stor. Det ”gamla” EU-15 har betydligt högre skattetryck än de nya tolv stater som tillkommit under senare år. Av EU-15 har Irland lägst skatteuttag med 30,9 procent vilket är nära fem procent lägre än någon annat äldre medlemsland. De nya medlemmarna ligger i allmänhet kring 30 procent med Rumänien som lägst med 28 procent. Högst bland dessa ligger Slovenien och Ungern med nära 40 procent.

Skillnaden mellan de gamla EU-medlemmarna och de nya gäller främst inkomstskatterna, såväl bolagsskatt som personlig inkomstskatt är betydligt lägre i de nya medlemsstaterna i huvudsak beroende på tradition och låga inkomstskatt i det forna Sovjetblocket.

För konsumtionsskatterna och särskilt mervärdesskatten är tendensen stigande. Så har mervärdesskatten i Tyskland på några år stigit från 15 till 19 procent år 2008. Också energiskatterna stiger. Åt andra hållet går bolagsskatterna, som är det område där den

internationella skattekonkurrensen gör sig mest gällande. År 2004 var den genomsnittliga skattesatsen inom EU 28 procent. År 2007 är den nere i knappt 25 procent. Utvecklingen på kapitalkatteområdet, där den internationella skattekonkurrensen också är märkbar, går åt samma håll såväl beträffande kapitalinkomstskatten som arvs- och förmögenhetsskatten. Den senare har avskaffats i land efter land, nu senast i Sverige från år 2007, och finns nu kvar endast i Frankrike och Norge men har sänkts i båda dessa länder.

3. Allmänt skatteuttag

EU:s genomsnittliga skatteuttag i relation till BNP låg år 2005 på 39,6 procent. Sverige hade högst skattetryck med 51,3 procent. Danmark ligger strax efter medan Belgien som trea har ett skattetryck på 45,5 procent. Lägst hade Litauen med 28,9 procent. Också för år 2006 och 2007 har Sverige högst skattetryck med 49,8 resp. 48,4 procent. Sänkningen var störst år 2006. Sänkningen beror främst på den höga tillväxten och den därigenom breddade skattebasen och mindre på skattesänkningar. Sverige har särskilt högt skatte- och avgiftsuttag på arbete med över 31 procent av BNP. EU:s genomsnitt låg på endast 19,6 procent. Det svenska skatteuttaget låg 6-15 procentenheter högre än övriga EU-länders uttag.

Tabell 1.

Skattetryck och skattefördelning inom EU plus Norge och USA år 2005

Skattetryck och skattefördelning inom EU plus Norge och USA år 2005									
	Skatter i % av BNP	Skatter i % av BNP	Direkta skatter i % av BNP	Bolags- skatt i % av BNP	Personlig ink,skatt i % av BNP	Arbetsg.- avgifter i % av BNP	Egen- avgifter i % av BNP	Skatt/avg. på arbete i % av BNP	Mervärdes skatt i % av BNP
	år 2005	1995- 2005	år 2005	år 2005	år 2005	år 2005	år 2005	år 2005	år 2005
EU-27 *	37,7/39,6	37,4/40,0	12,0/13,1	2,6/3,1	7,9/9,2	7,3/6,7	3,4/4,0	17,5/19,8	6,9/8,0
Sverige	51,3	51,4	20,1	3,8	15,6	10,8	2,8	31,2	9,3
Belgien	45,5	45	17,8	3,4	12,9	8,4	4,3	23,8	7,2
Danmark	50,3	49	31,4	3,8	24,6	0	1,1	24,8	10
Estland	35,6	33,7	11,4	3,9	8	8,5	1,9	16,1	6,3
Finland	43,9	45,3	17,9	3,3	13,5	8,9	2,2	23,3	8,7
Frankrike	44	43,7	11,9	2,4	8	11,1	4,1	23,3	7,4
Irland	30,8	31,1	12,4	3,4	7,3	2,7	1,8	10,5	7,7
Lettland	29,4	30,4	8	2	5,8	6,2	2,3	14,2	7,9
Litauen	28,9	29,4	9,1	6	7	7,4	0,7	14,6	7,2
Nederländ.	38,2	39	11,9	3,7	6,7	4,1	6,5	17,7	7,3
Norge	44,3	42,8	22,9	5,9	9,9	5,5	3,6	17,5	8
Storbritann.	37	36,3	16,8	3,3	10,5	3,9	2,9	14,4	6,8
Tyskland	38,8	40,2	10,3	1,1	8,6	7	6,4	22,3	6,2
Österrike	42	43,2	12,9	2,4	9,6	6,8	5,9	23,3	7,9
USA **	26,8	- - - -	12,5	2,9	9,6	3,4	2,9	15,1	2,2
EU-27 *	<i>Skattetrycket är uttryckt i aritmetiskt/ BNP-vägt genomsnitt.</i>								
USA **	<i>USA har ej mervärdesskatt. Här redovisas statlig o. lokal sales tax.</i>								

År 2005 är det senaste år som jämförbar internationell statistik finns tillgänglig beträffande skattetryck som andel av BNP och dess fördelning på huvudskatteslag inom EU. Beträffande OECD-området föreligger hittills endast uppgifter om totalt genomsnittligt skattetryck och olika skatteintäkters absoluta storlek för år 2005.

Sverige har som nämnts EU:s och OECD:s högsta skattetryck med 51,3 procent av BNP. Danmark följer efter med 50,3 procent. Därefter kommer Belgien och Norge med ca fem procent lägre skattetryck, 45,5 resp. 44,3 procent. EU-genomsnittet, vägt utifrån medlemsländernas BNP, ligger på 39,6 procent. Lägst skattetryck av de jämförda länderna har USA med 26,8 procent av BNP. Det genomsnittliga skattetrycket inom de trettio OECD-länderna låg för år 2005 på 36,2 procent, vilket var en höjning jämfört med 2004 års 35,5 procent, men drygt 3 procent lägre än för EU27.

Sverige har också i särklass högst kombinerad skatte- och avgiftsbelastning på arbete med 31,2 procent jämfört med BNP.

Som framgår av tabell 1 har Sverige högst skattetryck inte bara totalt utan särskilt på arbete och privat konsumtion, sammanlagt 41 procent. Danmarks höga andel personlig inkomstskatt beror på att Danmarks socialförsäkringssystem i huvudsak finansieras genom den personliga inkomstskatten, medan man saknar arbetsgivaravgift och endast har en mycket låg egenavgift som innehålls av arbetsgivaren. Den sammanlagda inkomstskatte- och avgiftsbelastningen på arbete i Sverige ligger 6-15 procentenheter högre än i övriga länder och drygt 11 procentenheter högre än EU:s genomsnitt som är 19,6 procent. D.v.s. den svenska skatte- och avgiftsbelastningen på arbetsinkomster ligger 50 procent högre än EU27-genomsnittet. Skillnaden kan endast till en mycket begränsad del förklaras av det i vissa avseenden förmånligare svenska socialförsäkringssystemet. Dessutom brukar drygt 50 procent av avgifterna anses utgöra en ren skatt (eller ännu mer då den särskilda löneskatten på 24,26 procent motiveras med att den skall ersätta skattedelen av socialavgifterna på 32,4 procent) då en så stor del av avgifterna inte ger några förmåner. Som framgår av tabell 4 ang. arbetsgivar- och egenavgifter har dessutom flera länder mycket höga arbetsgivaravgifter och de flesta saknar liksom Sverige inkomsttak för avgifts uttagets storlek. Svenska regeringen hävdar i Budgetpropositionen, 2007/08:1, att den omständigheten att Sverige beskattar sjukpenning och A-kasseunderstöd medför en höjning av den svenska skattekvoten med 4,1 procent. Men också flertalet EU15-länder beskattar sjukpenning och arbetslöshetsersättning. Så där föreligger knappast någon skillnad. Av de länder som i jämförelsen har en skatte- och avgiftsbelastning på arbete på över 20 procent av BNP är det endast Tyskland som inte beskattar dessa sociala förmåner. Därför påverkas relationen mellan det svenska och övriga jämförelseländers skatte/avgiftsuttag på arbete knappast alls. Det både absolut och relativt sett mycket höga skatte- och avgiftsuttaget på arbetsinkomster är således reellt och fördyrar arbetskraftskostnaden i Sverige betydligt och torde påverka den svenska konkurrenskraften negativt, liksom möjligheterna att attrahera utländsk kvalificerad arbetskraft.

Om man därtill lägger att Sverige tillsammans med Danmark har EU:s högsta mervärdesskattebelastning både i procent av BNP, ca 10 procent, och i skattesats, 25 procent, blir den totala skatt som skall betalas av arbetsinkomster ännu högre och därmed skillnaden mot övriga EU-länder ännu större, eftersom mervärdesskatt i princip endast drabbar privat konsumtion.

Av de här jämförda skatterna är det endast beträffande bolagsskattens höjd i relation till BNP som Sverige ligger på en nivå jämförbar med såväl EU:s genomsnitt som med övriga länder.

Norges höga bolagsskatteandel beror på oljebolagens stora inkomster. Statsfinansiellt spelar bolagsskatten en undanskymd roll i samtliga länder och har alltid gjort så. Huvudorsaken är bolagsvinsternas begränsade storlek i relation till BNP. Som en kuriositet kan nämnas att Luxemburg är det land inom EU där bolagsskatten i jämförelse med BNP är högst, 6 procent, och därmed ungefär dubbelt så hög som EU-genomsnittet. Orsaken härtill är inte bolagsskattesatsens höjd utan främst förmånliga skatteregler för internationella investeringar.

Tabell 1 visar också att förändringarna i skattetryck över tioårsperioden 1995-2005 varit mycket små, i allmänhet mindre än en procentenhet. EU:s genomsnitt förändrades på tio år med endast 0,4 procent av BNP och i Sverige med endast 0,1 procent, d.v.s. skattetrycket i Sverige och generellt var nästan ofattbart oförändrat över en tioårsperiod med stora ekonomiska fluktuationer.

Beträffande skatteutvecklingen efter år 2005 i Sverige och Danmark, sjönk skattetrycket i båda länderna under 50 procent redan år 2006 beroende på den starka tillväxten i såväl Sverige som Danmark och därmed ökningen av skatteunderlag. För svenskt vidkommande skall observeras att 2006 års skattetryck, 49,8%, som innebar en sänkning från 51,3 procent med inte mindre än 1,5 procent av BNP, inte alls påverkats av regeringsskiftet utan helt berodde på tillväxtfaktorer. För år 2007 och 2008 fortsätter skattetrycket att falla i båda länderna också nu främst på grund av den starka tillväxten och ökat skatteunderlag. Skattesänkningar spelar en mindre roll. Enligt gällande prognos för år 2007 sjunker skattetrycket i Sverige till 48,4 procent av BNP och i Danmark till 48,0 procent. Sverige har alltså fortfarande det högsta skattetrycket. Enligt budgetpropositionen för år 2008 fortsätter det svenska skattetrycket att sjunka till 47,7 %. Sverige förefaller dock att också år 2008 ha det högsta skattetrycket av alla, trots de stora skattesänkningar som har aviserats och delvis redan genomförts.

4. Bolagsbeskattningen

Bolagsbeskattningen är det område som påverkats mest av den internationella skattekonkurrensen. Sveriges 28 procent bolagsskatt låg år 2005 på EU:s genomsnitt. På grund av skattesänkningar i många länder är EU:s genomsnitt år 2007 under 25 procent. Sverige håller på att förlora den konkurrensfördel som vår då låga skattesats medförde. Lägst skattesats har Irland med 12,5 procent följt av Lettland och Litauen med 15 procent.

Bolagsbeskattningen är det område där den internationella skattekonkurrensens påverkan på skattesatsens höjd är mest märkbar. De nya EU-länderna, och särskilt de baltiska staterna, liksom Irland utmärker sig med betydligt lägre skattesatser än övriga länder. Irland har lägst, 12,5 procent. Högskatteländer är särskilt Tyskland och USA med nära 40 procents bolagsskatt. Trenden på skattenivån är nedåtgående. Den svenska bolagsskatten på 28 procent som hittills varit klart konkurrenskraftig ligger numera genom de skattesänkningar som skett i andra länder över EU-genomsnittet som år 2005 låg på 28 procent och som för år 2007 ligger på ca 25 procent. De s.k. avoir fiscal- eller imputation-systemen med frihet från eller begränsning av bolagsvinsternas dubbelbeskattning genom skattefrihet eller skattebegränsning på ägarsidan, som tidigare dominerade bland Sveriges konkurrentländer inom EU, är nu i huvudsak övergivna sedan EG-domstolen i ett utslag förklarar att de stred mot principen om kapitalets fria rörlighet, om inte utdelningar på utländska aktier gavs samma förmånliga behandling. Inget medlemsland har velat införa en sådan neutral behandling av utdelning från

andra länder utan valt att återinföra den s.k. klassiska modellen med full eller reducerad dubbelbeskattning av utdelningsmottagaren av den typ som Sverige hela tiden bibehållit.

Tabell 2.

Bolagsskattesatser i 13 EU-länder plus Norge och USA år 2005 och 2007

	Bolagsskattesats			Bolagsskatt sats	
	år 2005	år 2007		år 2005	år 2007
Sverige	28	28	Litauen	15	15
Belgien	34	33	Nederländ.***	27-30,5	20-25,5
Danmark	28	28	Norge	28	28
Estland**	24	22	Storbrit.****	19-30	19-30
Finland	26	26	Tyskland*****	26 (39 inkl. närings skatt)	26 (39 inkl. närings skatt)
Frankrike	33,8	33,33	Österrike	25	25
Irland	12,5	12,5	USA *****	21,4- 39,9	21,4-39,9
Lettland	15	15			

* Estland, skatt utgår endast på utdelad vinst

** Nederländerna, skatten är progressiv år 2007, 20 % upp till € 25 000 och 25,5 % över € 60 000.

*** Storbritannien, skatten är progressiv med 19 % upptill £ 30 000 och i huvudsak 30 % däröver.

**** Tyskland, utöver federal bolagsskatt 25 % utgår solidaritets skatt med 5,5 % på bolagsskatten. Därutöver utgår avdragsgill delstatlig närings skatt(Gewerbsteuer) som normalt motsvarar 13%: Gewerbesteuer beskattar i princip bolagsvinsten och utgår med $5\% \times 380\% = 18\%$ som efter avdrag vid den federala beskattningen ger en effektiv skatt på 13% och totalt 39%.

***** USA, den federala skatten är progressiv med 15 % upp till \$ 50 000. På inkomst över \$ 10 milj är skatten 35 %. Dessutom utgår en avdragsgill delstatlig bolagsskatt i New York på 7,5 %. Här har valts New York som exempel på delstatlig skatt. Skatten är avdragsgill som kostnad vid den federala beskattningen.

Irland har lyckats utnyttja skattesystemet och låga skattesatser i större utsträckning än något annat EU-land för att dra till sig utländska investeringar. EU:s ministerråd beslöt tidigt, innan Irland hunnit utvecklas ordentligt, att medge Irland att använda skattesystemet som konkurrensfaktor för att dra till sig utländska investeringar. Man gjorde det förmodligen i tron att Irland endast skulle kunna dra till sig arbetsintensiva verksamheter med lågt teknikinnehåll. Irland har i stället med hjälp av låg bolagsskatt och storsatsning på högre utbildning lyckats utveckla såväl en betydande teknikintensiv industri som en omfattande finansiell sektor, som utgör en svår konkurrent till övriga EU-länders industri. Också Estland har fått godkännande, men endast temporärt, av sitt system som innebär att vinsterna beskattas först när de utdelas. Fonderade vinstmedel förblir obeskattade fram till utdelningstillfället. För aktieägarna föreligger skattefrihet för erhållen utdelning.

Den fördel som Sverige hittills haft med sin relativt låga bolagsskattesats och enkla och raka skatteregler, som ger stor ekonomisk rörelsefrihet håller nu på att gå förlorad genom inträdet av nya medlemsstater med låga skattesatser, som de baltiska staterna med skattesatser på 15-22 procent. Därtill kommer skattesänkningar i flera länder. Såväl Belgien som Nederländerna och Frankrike har under senare år sänkt sina skattesatser. Finland, som haft samma skattesats som Sverige, sänkte sin skattesats till 26 procent från år 2005. Danmark har beslutat att från

2008 sänka bolagsskattesatsen till 25 procent. Tyskland genomför 2008 en större bolagsskattereform med en sänkning av bolagsskattesatsen till 15 procent och näringskatten, med avskaffad avdragsrätt till 14 procent, vilket sammantaget ger en skattebelastning på 29 procent mot nuvarande 39 procent, d.v.s. en sänkning med inte mindre än tio procentenheter.

Denna utveckling inom EU försämrar den svenska bolagsskattens konkurrensläge. Sverige har på ett par år nu kommit att tillhöra den grupp EU-länder som har hög bolagsskatt. En sänkning av den svenska bolagsskattesatsen till åtminstone 25 procent torde vara påkallad för att Sveriges internationella konkurrenskraft inte skall försämrast.

När man bedömer den internationella konkurrenssituationen för ett lands företagsbeskattning är det emellertid av vikt att också beakta skattebelastningen på internationell verksamhet. I det hänseendet har Sverige en god konkurrenskraft. Ett skäl är att Sverige har full avdragsrätt för räntor och inga s.k. ”thin capitalisation rules”, d.v.s. regler som begränsar internationella företags avdragsrätt för koncerninterna räntor. Dessutom tar Sverige i motsats till många andra länder inte ut källskatter på räntor och royaltybetalningar till utlandet. Den politiken fullföljer Sverige i sitt mycket omfattande nät av dubbelbeskattningsavtal, där Sverige mer än något annat land sökt att avskaffa eller hålla nere så långt möjligt källskatter på inte bara räntor och royalties utan även på utdelningar betalda från avtalsländerna till Sverige. Sverige har varit särskilt framgångsrikt i detta hänseende i dubbelbeskattningsavtalen med många utvecklings- och tillväxtländer. Denna politik har gjort Sverige till ett lämpligt moderbolagsland för internationella koncerner vilket till en del uppväger den internationellt sett numera något höga bolagsskatten.

5. Skatter och avgifter på arbetsinkomster

I de flesta länder är arbetsgivar- och egenavgifter till stor del en skatt. Flertalet länder saknar tak på sitt avgiftsuttag. Därför måste också arbetsgivaravgifterna tas med vid beräkningen av skattebelastningen på arbete.

När det gäller inkomstskatten på arbetsinkomster ligger Danmark i topp med den högsta marginalskatten med 60 procent följt av Sverige på 57 procent. Beträffande Danmark skall observeras att Danmark inte har några arbetsgivaravgifter utan finansierar huvudsakligen sitt socialförmånssystem via inkomstbeskattningen. Räknar man samman skatter och socialavgifter har Sverige högst med nära 68 procent, följt av Frankrike med 63,5 procent. Danmark kommer först på fjärde plats med 62 procent. Sveriges arbetsgivaravgift är inte den högsta utan tre länder har högre – bland dem Estland som å andra sidan har en låg proportionell inkomstskatt på 22 procent. Sveriges extremt höga skatte- och avgiftsuttag i relation till BNP på 31 procent, bekräftas av Sveriges i relation till övriga länder mycket höga inkomstskatteuttag. Särskilt anmärkningsvärt är Sveriges höga skatteuttag på 52 procent redan vid ca 330 000 kr årsinkomst. Det svenska skatteuttaget på 52 procent i detta mellaninkomstskikt är högre än vad något annat land (bortsett från Danmark med sina speciella förhållanden) tar ut som högsta marginalskatt i hela skatteskala även för de med högst inkomst. Tyskland, som har bland de högsta marginalskattenivåerna, tar ut 47,5 procent skatt först på inkomster över motsvarande 2,3 milj kr. För låginkomsttagare har det svenska skatteuttaget genom införandet av jobbavdraget däremot gått ned till närmast europeiskt genomsnitt.

Det är inte bara den personliga inkomstskatten som bör medräknas för att få en rättvisande bild vid jämförelsen av skattebelastningen på arbetsinkomster i olika länder. Även

arbetsgivaravgifter och egenavgifter på tjänsteinkomster bör medräknas, även om detta ofta inte sker. Det bör göras dels därför att en stor del av dessa avgifter i själva verket utgör skatt även om de kallas avgifter dels därför att många avgifter tas ut på hela inkomsten utan tak. I Sverige räknas drygt hälften av de sociala avgifterna att utgöra en ren skatt, bl.a. på grund av att avgiftsuttaget saknar tak medan de sociala förmånerna är begränsade av olika höga tak. Också i andra länder föreligger samma situation.

Först redovisas den personliga inkomstskatten, resp. arbetsgivaravgifter och egenavgifter på tjänsteinkomster separat för att därefter sammanräknas i totaluttag.

5.1. Den personliga inkomstskatten

I avsnitt 1. om studiens syfte och uppläggning har valet av olika skatteparametrar diskuterats. Denna studie har som huvudsyfte att belysa det svenska skattesystemets internationella konkurrenssituation och i vilken utsträckning skattesystemet kan påverka företagsetableringar och tillgången på kvalificerad arbetskraft i Sverige. För det senare är inte bara inkomstskattens allmänna höjd i tabell 1 av intresse utan kanske främst skatten i de högre inkomstskiktet. Därför har här marginalskattnivån och inkomstskiktgränserna för de två högsta inkomstskiktet för ensamstående skattskyldiga valts som jämförelsenorm. Det skall därvid observeras att detta ibland medför att ett något för högt skatteuttag redovisas för länder med sambesättning av makar och av makar och barn.

Särskilt gäller det Frankrike där skatteuttaget på den beskattningsbara inkomsten beror på hur många personer som finns i hushållet. Så medför detta för en familj med två makar och ett barn att den sammanlagda familjeinkomsten vid beräkningen av skatteuttaget anses ha förvärvat av 2,5 personer varför inkomsten först delas med 2,5 varefter man räknar ut vad skatten skulle blivit för en ensamstående som har denna lägre inkomst. Det framräknade skattebeloppet för en ensamstående person multipliceras därefter med 2,5. Följden blir att den verkliga marginalskatten för en fransk familjeförsörjare blir betydligt lägre än vad marginalskatttabellen indikerar. Detta betyder att skillnaden mellan skatteuttaget i Sverige, som har individuell beskattning av alla utan beaktande av försörjningssituationen, och exempelvis skatteuttaget i Frankrike i själva verket är betydligt större än vad den redovisade jämförelsen utvisar.

Enligt tabell 3 ligger Sverige och Danmark som väntat i topp med 57 respektive 60 procent skatt i högsta skiktet. Därvid skall man beakta att Danmark så gott som helt saknar socialavgifter utan i princip täcker de sociala förmånerna med inkomstskattemedel, vilket medför en betydligt högre inkomstskatt än i andra länder och försvårar internationella jämförelser. Vid en jämförelse av det totala skatte- och avgiftsuttaget hamnar Danmark inte bland högskatteländerna, vilket beror på att Danmark saknar arbetsgivaravgifter. Med hänsyn härtill får den svenska skatten anses som högst inom EU och andra jämförelseländer.

Övriga länder har i allmänhet en högsta marginalskatt från 50 procent ned till 39,5 procent vilket USA har för inkomster över ungefär 2,5 milj. kr. Tysklands högsta marginalskatt 47,5 procent, som nyligen höjts, gäller endast för inkomster över drygt 2,2 miljoner. Allra lägst skatt har de baltiska länderna med ca 25% proportionell skatt. 9 av de 14 jämförelseländerna har en högsta marginalskatt under 50 procent. Frankrike, Norge, Storbritannien och USA har en högsta marginalskatt på ca 40 procent, d.v.s. kring 18 procent lägre än Sverige. Sex länder har sänkt sin högsta marginalskatt mellan år 2005 och 2007. I flera länder har kommande marginalskattesänkningar aviserats.

Även om Sverige hade behållit sin statliga skatt på 20 procent från skattereformen och inte infört värnskatten hade vi med de kommunalskattehöjningar som skett efter 1991 fortfarande haft den högsta marginalskatten av alla bortsett från Danmark med sina speciella förhållanden. Till och med skattesatsen i vårt näst högsta inkomstskikt, 52 procent, som inträffar vid inkomster på 329 000 kr ligger över den högsta marginalskatten i alla andra länder utom i Danmark. Danmarks näst högsta skattesats är 45 procent och ligger således sju procent under den svenska. Våra nordiska grannar Finland och Norge, men även flera andra länder, har sänkt sina skattesatser betydligt de senaste åren, vilket har accentuerat skillnaden mellan det svenska inkomstskatteuttaget och det i andra EU-länder..

Marginalskatten för inkomster i skiktet strax under den statliga skattens inträde vid ca 330 000 kr inkomst är 32 procent och medelskatten 26 procent, vilket inte är internationellt speciellt avvikande. Det är således nästan en fördubbling av skatteuttaget som sker vid den statliga inkomstens inträde och innebär en internationellt helt exceptionell höjning med följd att de svenska skatteuttaget redan här hamnar över det högsta skatteuttaget i hela skatteskalen i alla andra länder än i Danmark.

Tabell 3.

Inkomstskatt, marginalskatter i de två högsta inkomstskikten år 2005 och 2007

	År 2005 högsta marg.- skatt i % och inkomstgräns	År 2007 högsta marg.skatt i % o. inkomstgräns	År 2007 näst högsta marg.skatt i % o. inkomstgräns	År 2007 grundavdrag för ensamst.
Sverige	57%/462t	57%/488t	52%/329t	11 900
Belgien	50%/343t	50%/300t	45%/164t	56 200
Danmark	60%/420t	60%/392t	45%/328t	47 400
Estland	24% prop.	22% prop.	22% prop.	14 400
Finland	51%/529t	50%/565t	42%/311t	0
Frankrike	44%/453t	40%/620t	30%/231t	0
Irland	42%/273t	42%/298t	20%/15t	15 200
Lettland	25%/0	25%/0	25%/0	7 860
Litauen	33%/0	27%/0	27%/0	10 370
Nederländ.	52%/484t	52%/493t	42%/290t	0
Norge	43,5%/1040t	40%/824t	37%/524t	44 400
Storbritann.	40%/505t	40%/518t	22%/358t	68 000
Tyskland	45%/556t	47,5%/2 325t	44%/485t	71 300
Österrike	50%/474t	50%/474t	43,5%/356t	0
USA (NY)	39,5%/2 285t	39,5%/2 450t	37,5%/1 190t	0

Inkomstgränsen anges före grundavdrag, d.v.s. vid taxerad inkomst enligt svensk terminologi. Beskattningsbar inkomst fås genom att dra ifrån grundavdraget.

Litauen sänker sin högsta inkomstskatt till 24% från år 2008

Tyskland, skatteprocent efter solidaritetsskatt på 5,5 % av inkomstskatten

USA har ett avtrappat grundavdrag som gradvis avskaffas 2006-2010

Valutakurser € 9,30, DKR 1,25, EEK 0,60, LVL 13,10, LTL 2,70, NOK 1,20,

Valutakurserna anger ej aktuella dagskurser utan avser ungefärliga genomsnittskurser kring halvårsskiftet 2007.

Detta förhållande i kombination med att Sverige inkomstskatte- avgiftsuttag i relation till BNP är högre än något annat jämförelseland med undantag för Danmark, med sina speciella förhållanden, belyser väl hur extremt högt det svenska skatteläget är i ett internationellt perspektiv. Rekryteringen av kvalificerad arbetskraft i Sverige torde härmed försvåras. Dessutom minskar skatteuttaget i högre inkomstlägen lönsamheten av att satsa pengar och tid på högre utbildning och medför risk för att brist på högutbildad arbetskraft i längden kommer att uppstå. Även om skatteuttaget i den andra ändan av skatteskalen, för låginkomsttagare, inte utgör huvudobjektet för denna undersökning kan ändå vara intressant att konstatera att här har det svenska skatteuttaget genom införandet av jobbskatteavdraget reducerats så kraftigt att skatteuttaget för låginkomsttagare nu ligger på ungefärligt europeisk medelnivå. Så har grundavdraget, d.v.s. det skattefria beloppet för låginkomsttagare i praktiken höjts till 33 000 kr för 2007 och till 37 000 kr för 2008. Dessutom har begynnelseskattesatsen däröver sänkts till 25 procent på inkomster upp till ca 120 000 kr. Härigenom kommer, som framgår av tabell 3a det svenska skatteuttaget i dessa inkomstlägen att ligga ungefär i mitten av jämförda länder med sex länder med lägre grundavdrag och sex länder med högre begynnelseskattesats än Sverige.

Tabell 3a

Inkomstskatt för låginkomsttagare, grundavdrag och startskattesats år 2007

Land	Grundavdrag låginkomst- tagare*	Start- skattesats
Sverige	33000	25%
Belgien	56200	25%
Danmark	49400	30%
Estland	14400	22%
Finland	13800	27%
Frankrike**	< 7800	5%
Irland	76000	20%
Lettland	7860	25%
Litauen	10370	27%
Nederländ.	58000	33%
Norge	44400	28%
Storbritann.	81000	22%
Tyskland	71300	15%
Österrike	93000	38%
USA (NY)	23800	10%

* Förekommande skatteavräkning har omvandlats till grundavdrag
 Frankrike** grundavdraget utgör 6,8% av lön understigande lagstadgade minimilönen på € 12315

5.2 Arbetsgivar- och egenavgifter för anställda

Vid en jämförelse av arbetsgivar- och egenavgifter och det samlade skatte- och avgiftsuttaget måste man ta hänsyn till för det första att själva avgiften inte ingår i den inkomst på vilken avgiften beräknas (d.v.s. avgiften ingår inte i skattebasen), medan det belopp som går i inkomstskatt ingår i den inkomst på vilken skatten beräknas (d.v.s. inkomstskatten ingår i skattebasen). Därtill kommer att avgiften är avdragsgill vid inkomstbeskattningen, vilket också måste beaktas. Den sammanlagda nettobelastningen är alltså inte så hög som den enligt de formella skatte- och avgiftsuttagen förefaller vara. Ett exempel kan förklara tekniken.

Inkomsten är 200 kr, marginals-katten 50 procent och arbetsgivaravgiften 30 procent. Först skall justeras för att avgiften inte ingår i skattebasen, d.v.s. räknas upp med avgiftsbeloppet (här 30 % av 200 = 60) 60. Summan blir 260. Avgiften 60 av 260 är 23 %. Dessutom är den avdragsgill vid inkomstbeskattningen vilket vid 50 % marginals-katt reducerar den effektiva kostnaden efter skatt till 11,5% av inkomsten. Den sammanlagda nettobördan av skatt och avgift på inkomsten blir då 111,5 kr eller 55,75 %. På så sätt blir den sammanlagda nettobelastningen av den svenska marginals-katten på 57 % och arbetsgivaravgiften på 32,4 % i praktiken endast 67 %.

När det gäller arbetsgivaravgifter har Sverige ingalunda den högsta avgiften utan ligger med 32,4 på fjärde plats efter Belgien 34 procent och strax efter Frankrike med normalt 33,5 och Estland 33 procent. Ser man till sammanlagda arbetsgivar- och egenavgifter har Belgien utan tvekan i särklass högst avgifter, med formellt drygt 51 procent. Den verkliga belastningen är dock endast 18,8 procent om man dels beräknar dess höjd på samma sätt som inkomstskatten, d.v.s. att vid beräkningen av arbetsgivaravgiften även avgiften inräknas i basen för avgiften dels att avgiften är avdragsgill vid inkomstbeskattningen. Högst egenavgifter har Tyskland, 19,6 procent, där arbetsgivar- och egenavgifterna är lika stora. Båda har dock tak. Det är endast i Norge och USA som egenavgifterna inte är avdragsgilla vid inkomstbeskattningen. USA har tillsammans med Irland det lägsta avgiftsuttaget. Båda länderna använder sig såväl av arbetsgivar- som egenavgifter. Sverige utmärker sig som det enda land vid sidan om Estland att inte ha någon egenavgift utan endast arbetsgivaravgift.

Som framgår av tabell 4 tas såväl arbetsgivar- som egenavgifterna ut utan tak inte bara i Sverige utan i flertalet länder, 10 st. Härmed ökar avgifternas skatteinslag. De höga avgifterna i relation till förmånssystemen indikerar också att avgifterna i själva verket till stor del utgör skatt. Särskilt bör man observera de höga arbetsgivaravgifterna i de baltiska staterna på 33 procent i Estland, 31,7 procent i Litauen och 24 i Lettland, alla utan tak. Alla tre utmärker sig å andra sidan för mycket låga och proportionella inkomstskatter på 22, 25 respektive 27 procent och för starka inslag av s.k. platt skatt. Tar man hänsyn till arbetsgivaravgifternas höjd blir skatten inte så platt längre.

Tabell 4

Arbetsgivar- och egenavgifter för anställda år 2007

Arbetsgivaravgifter och egenavgifter för anställda i procent av lön i 13 EU-länder plus Norge och USA år 2007									
	Arbetsgivaravgift		Egenavgift		Arbetsgivaravgift		Egenavgift		
	avgift i %	tak	avgift i %	tak	avgift i %	tak	avgift i %	tak	
Sverige	32,4		0		Litauen	31,7		3	
Belgien	34		13,7		Nederländ.	** 19	X	** 6,5	X
Danmark	0		8		Norge	14,1		*** 7,8	
Estland	33		0		Storbritann.	12		12	
Finland	25		6,3		Tyskland	**** 19,6	X	*** 19,6	X
Frankrike	* 33.5-45	(X)	13,7	(X)	Österrike	22		***** 17,5	X
Irland	10,75		9	(X)	USA (NY)	***** 13,8	(X)	***** 7,65	(X)
Lettland	24		3						

*Frankrike, av arbetsgivaravgiften är 20,5 % utan tak. För övriga 13 % varierar takets höjd. Avgifter över 33 % utgår för "executives" på inkomster upp till € 21 456. Liknande avgiftstak gäller för egenavgifter över 2 %.

** Nederländerna, taket för olika avgifter varierar. 13% arb.givaravg. utgår på inkomst upp till ca € 30 000. för övriga är taket € 45 000 inkomst. Egenavgifter utgår på inkomst upp till € 30 000.

*** Norge, egenavgiften är ej avdragsgill.

**** Tyskland, Taket för de olika avgifterna varierar mellan en årsinkomst på ca € 42 000 och € 63 000.

***** Österrike har tak på egenavgifter vid en inkomst av € 46 000.

***** USA, 1,45 % tas ut utan tak. 6,2 % på lön upp till \$97 500 och ytterligare 6,2 % på inkomst upp till \$ 7 000. För egenavgifter på 6,2 % finns tak vid en inkomst på \$ 97 500. Egenavgifterna är inte avdragsgilla..

Danmarks system utan arbetsgivaravgifter och endast en låg egenavgift är följden av att Danmark i huvudsak finansierar de sociala avgifterna med en högre inkomstskatt. För att få en rättvisande jämförelse mellan Danmark och andra länder är det därför nödvändigt att ta med socialavgifterna i jämförelsen.

5.4 Sammanlagd effektiv marginalskatt samt arbetsgivar- och egenavgifter på arbete

Den sammanlagda inkomstmarginalskatten plus effektiva arbetsgivar- och egenavgifter utgör på grund av det stora skatteinslaget i arbetsgivar- och egenavgifterna ett bättre mått på den effektiva skattebelastningen på arbetsinkomster än att endast använda sig av högsta marginalskattesatsen.

Som redan framhållits i avsnittet om studiens uppläggning krävs relativt komplicerade beräkningar för att komma fram till den effektiva sammanlagda belastningen. Sålunda måste man först justera basen för beräkningen av arbetsgivaravgiften så att den överensstämmer med hur skatte- och egenavgiftsbelastningen beräknas samt beakta i vad mån något avgiftstak finns. Därför måste man undersöka om man får en högre sammanlagd belastning om man med avgifterna summerar marginalskatten på den inkomstnivå som avgiftstaket ligger jämfört med inkomstmarginalskatten plus eventuellt obegränsade avgifter. Den högsta summan i denna jämförelse används därefter i tabellen. När det gäller statsinkomsterna minskar inkomstskatten på grund av avdragsrätten för avgifterna. För den totala arbetskraftskostnaden för arbetsgivaren har arbetsgivaravgifternas och inkomstskattens höjd samma effekt, då bägge är avdragsgilla.

Tabell 5.

Sammanlagda skatter och avgifter på arbete i 13 EU-länder plus Norge och USA år 2007

	Högsta marginal- skatt	Arbetsgivar- avgift brutto/netto efter skatt	Egenavgifter brutto/netto efter skatt	Summa skatter + avgifter
Sverige	57%/477t	32,4/10,5%	0	67,5%
Belgien	50%/300t	34/12,7%	0	63%
Danmark	59%/392t	0	8/3,3%	62%
Estland	22% prop.	33/21,8%	0	41%
Finland	50%/565t	25/10%	2/1%	61%
Frankrike*	40%/620t	33,5-45/15%	8/5%	60%
Irland	42%/298t	10,75/5,6%	9,0/5%	53%
Lettland	25% prop.	24/14,5%	9/6,8%	46%
Litauen	27% prop.	31,7/17,5%	3/2,2%	47%
Nederländ.**	41,5%/161t	tak 19/9,3%	tak 10/5,9%	0 56,60%
Norge	40%/780t	14,1/7,4%	7,8/7,8%	55,20%
Storbritann.	40%/450t	12/6,4%	11/6,6%	53%
*** Tyskland	44%/414t	tak 19,6/7,2%	tak 12/6,7%	58,00%
Österrike	50%/474t	22/10%	tak	0 60%
USA (NY)****	33,4%/540t	tak 13,8/8%	tak 7,7%/5,1%	46,50%

* Frankrike, har progressiva avgifter för vissa kategorier, generella avgiften 33,5% ingår här.
 ** Nederländerna, tak på arbetsgivar- och egenavgiften som varierar mellan 280t och 420t kr..
 Högsta sammanlagda skatte- o. avgiftsbelastning finns i 3:e högsta marginalskaftesiktet.
 I högsta skiktet är belastningen endast 52%.
 *** Tyskland, avgiftstaket för olika avgifter ligger mellan 390t - 595t,kr.
 högsta sammanlagda skatte- och avgiftsbelastning inträffar i näst högsta marg.skattesiktet. I högsta skiktet är totala belastningen 47,5%.
 **** USA, avgiftstaket för soc.security contr.(6,2%) både för arbetsg.- o. egenavgifter ligger vid 682tkr. Högsta sammanlagda skatte- o. avgiftsbelastningen inträffar i tredje högsta marginalskaftesiktet. I högsta skiktet är totala belastningen 39,5%.

Sverige har den högsta skatte- och avgiftsbelastningen inte bara i relation till BNP utan också i fråga om belastningen i de högsta inkomstlägena, 67,5 procent. Därefter kommer närmast Belgien med ca 63 procent. Danmark som har den högsta marginalskaften med 59 procent men ingen arbetsgivaravgift hamnar på tredje plats med 62 procent på grund av den avdragsgilla egenavgift på 8 procent som Danmark har. Lägst sammanlagd belastning har Lettland med 46 procent. Även utpräglade lågskatteländer som de baltiska staterna har ändå ganska hög sammanlagd belastning på arbete på grund av relativt höga arbetsgivar- och egenavgifter. Att Sverige inte har högre sammanlagd skatte- och avgiftsbelastning i relation till övriga länder, trots den höga marginalskaften och relativt höga arbetsgivaravgiften beror på att hög marginalskaft ger låg nettokostnad för de avdragsgilla avgifterna.

Om man ser till nettobelastningen av arbetsgivar- och egenavgifter efter avdrag vid inkomstbeskattningen finner man att Sverige trots sin höga arbetsgivaravgift men frånvaro av egenavgifter på grund av sin höga marginalskaft, mot vilken avgiftsavgiften sker, har nästan

lägst nettobelastning av avgifterna med endast 10,5 procent. Lägst ligger Österrike med 10 procent. Högst ligger Estland, Lettland och Litauen med drygt 20 procent avgiftsnettobelastning.

Att Sverige har relativt sett högre sammanlagd belastning i relation till BNP på arbete av inkomstskatt och arbetsgivaravgifter, 31 procent, mot genomsnittet i EU27 19,8 procent än den sammanlagda belastningen i högsta inkomstläget beror på det höga svenska inkomstskatteläget i alla inkomstskikt. Så har Sverige 52 procent marginalskatt redan från 329 000 kr taxerad inkomst. Ju lägre inkomsten är desto hårdare slår också arbetsgivaravgifterna. Å andra sidan är förmånsinslaget också relativt högre i lägre inkomstlägen. Det nyligen införda s.k. jobbvdraget påverkar endast skatteuttaget i lägre inkomstskikt, även om höginkomsttagare härigenom också får del av avdraget.

6. Skatt på kapitalinkomster och kapital

De flesta länder har numera särskilda skattesatser för beskattningen av kapitalinkomster. Dock är det endast Sverige, Finland och Norge samt Nederländerna genom sitt schabloniserade boxsystem som har en enhetlig kapitalinkomstskatt. Endast några få länder, bl.a. Danmark beskattar kapitalinkomster tillsammans med arbetsinkomster. De flesta länder har lägre beskattning av utdelningar än räntor. Långa kapitalvinster är i allmänhet lägre beskattade än löpande kapitalinkomster och i fem länder föreligger skattefrihet. Samtliga länder utom Danmark har lägre skatt på långa kapitalvinster än Sverige. Sammantaget medför detta att den svenska kapitalinkomstskatten numera är klart högre än i de flesta länder. Sverige liksom alla länder utom två har avskaffat sin förmögenhetsskatt. Av EU15 är det endast Sverige och Italien som har avskaffat arvs- och gåvoskatten.

6.1 Skatt på löpande kapitalinkomster och aktievinster

Beskattningen av olika kapitalinkomster skiljer sig mellan länderna i många avseenden. Löpande inkomster som räntor och utdelningar beskattas i allmänhet hårdare än kapitalvinster. Bland löpande inkomster beskattas utdelning ofta lindrigare än ränteinkomster. Oftast är den lägre beskattningen av utdelning en rest från de av EG-domstolen förbjudna avräkningssystemen. I flera länder förekommer också särskilda sparavdrag eller skattefrihet för mindre kapitalinkomster. Exempelvis föreligger i Tyskland skattefrihet för de första ca 7 500 kr i kapitalinkomst för varje individ. Makar har således dubbel skattefrihet.

Fem länder beskattar ränteinkomster tillsammans med arbetsinkomster. Danmark som finansierar sina sociala förmåner huvudsakligen med inkomstskatt har högst skatt 30-59 %. I Irland, Tyskland, Storbritannien och USA kan skatten på räntor nå upp till c:a 40 procent. Sverige har en enhetlig kapitalinkomstskatt på 30 procent på de flesta kapitalinkomster, liksom Finland och Norge vars skattesats ligger något lägre, 28 procent. Övriga sju länders skattesatser ligger mellan 16 och 25 %, utom Lettland där ränteinkomster är skattefria.

Tabell 6

Skatter på kapitalinkomster och kapital år 2007 i 13 EU-länder plus Norge och USA

	Skatt på räntor	Skatt på utdelning	Skatt på aktievinster		Förmögenhetsskatt	Arvsskatt för barn	Arvsskatt grundavdrag
			korta	långa			
Sverige	30%	20,25,30%	30%	30%	0%	0%	
Belgien	15%	25%	0%		0%	3-30%	140t
Danmark *	30-59%	28-43%	28-43%	28-43%	0%	15%	311t
Estland	22%	0%	22%	22%	0%	0%	
Finland **	28%	19,60%	28%	28%	0%	10-16%	32t
Frankrike ***	16%	0-24%	16%	>5år 10,6-0%	0,55-1,8%	5-40%	465t
Irland****	20-42%	20-42%	20%	20%	0%	20%	4,6 milj
Lettland	0%	25%	0%	0%	0%	0%	
Litauen *****	0 eller 16%	15%	15%	15%	0%	0%	
Nederländ.	1,2% skatt av förm.värdet		0%	0%	0%	5-27%	93t
Norge *****	28%	28%	28%	28%	0,2-0,4%	8-20%	300t
Storbritann.	10-40%	Imp. 0-25%	10-40%	>6 år 8-20%	0%	40%	3,8 milj
Tyskland''''''	0-42%	0-21%	0-42%	> 1 år 0%	0%	7-30%	2,85 milj
Österrike''''''	25%	25%	<1år0-50%	> 1 år 0%	0%	2-15%	20t
USA (NY)''''''	17-39,5%	15%	17-39,5%	> 1 år 15%	0%	18-45%	14 milj

* Danmark, utdelnings- och aktievinstskatt 28 % upp till 57 000 kr inkomst. Däröver 43 %.

** Finland, 30 % av utdeln. på noterade aktier är skattefri, 70 % beskattas med 28 % =19,6 % av hela utdelningen, av utdeln. på onoterade aktier är 9 % av mat.värdet skattefri upp till 837t kr/år 70 % av utdelning däröver beskattas som löneinkomst högst 50%.

***Frankrike, på räntor o. utdeln.tillkommer soc.avg..Av utdeln. 40% skattefri t.resten progr.besk. Aktievinst skattefri e. 8 år Förm.skatt grundavdr. 7 miljkr, högsta skattesats på förm. >147 milj kr.

**** Irland, räntor o. utdeln progr.ink.skatt,

***** Litauen, ränta på statsobl. är skattefri.

***** Norge, utdeln motsv. riskfri ränta på akties anskaffnkostn.(2,1% år 2006) är skattefri.

***** Storbritannien, imputation (avräkning) vid utdelningsskatt med motsv. 1/9 av utdeln. Formell skatt 10-40%

*Sverige, normalt 30%. För passiva ägare i fåmansföretag 25%, för aktiva ägare 20% på minst 90 000 kr. därefter beroende på satsat kapital och lönesumma. Överskjutande utdeln. arbetsinkomstbeskattas, Tyskland''''''', endast halva utdelningen beskattas Formell skatt 0-42%, Stort sparavdrag 7500 kr/individ. Österrike'''''''' räntebärande konton o. värdepapper, liksom aktieinnehav > 1% är skattefria. USA'''''''''' räntor o. korta aktievinster beskattas som vanlig inkomst. Arvsskatten avskaffas successivt år 2002-2010.

När det gäller utdelningsbeskattningen ligger skattesatserna i flertalet länder lägre. Sverige, Finland och Norge har dock samma generella skattesatser på 30, respektive 28 procent som för räntor. Beträffande Norge skall observeras att utdelning motsvarande en riskfri ränta, för år 2007 drygt 2 procent, är skattefri vilket sänker den verkliga skattebelastningen på utdelning. Uppgår utdelningen på en aktie till fyra procent är drygt två procent skattefritt, vilket mer än halverar den verkliga skattesatsen. I Tyskland beskattas endast halva utdelningsinkomsten, vilket halverar skattebelastningen till högst 21 procent, Tyska Förbundsdagen har nyligen beslutat att från 2008 sänka utdelningsskatten till 18 procent.

Flertalet länder, nio stycken, har en fast skattesats för utdelning som ligger under skattesatsen för ränteinkomster. Högst ligger Sverige med 30 procent. Många länder beskattar endast en del av utdelningen. Norge beskattar som nämnts endast utdelning utöver en tänkt riskfri

räntenivå, Finland beskattar endast 70 procent av utdelningen och Tyskland endast hälften och har beslutat sänka skatteuttaget på utdelningar ytterligare från 2008. Storbritannien tillämpar ett avräkningssystem som sänker skatten på utdelning till maximum 25 procent.

Nederländerna har en annorlunda ränte- och utdelningsskatt genom sitt s.k. boxsystem, som innebär en blandning av inkomst- och förmögenhetsskatt. Man beskattar nettot av finansiella tillgångar efter avdrag för skulder med en skatt på 1,2 procent av detta netto (egentligen beskattas en presumerad intäkt av fyra procent av nettokapitalet med 30 procent, varvid resultatet blir en skatt på 1,2 av det finansiella nettot. Man kan fråga sig om detta är en inkomst- eller förmögenhetsskatt. Modellen har dock i samband med tillämpningen av dubbelbeskattningsavtal av andra länder godkänts som en inkomstskatt). Utöver denna schablonskatt utgår ingen skatt på vare sig löpande kapitalinkomster eller kapitalvinster liksom heller inte på förmögenhet. Lån tagna på den först anskaffade fasta bostaden i livet får inte dras av från de finansiella tillgångarna. Räntekostnaden för dessa lån får i stället dras av från den högre beskattade arbetsinkomsten, vilket är förmånligare. Följden av systemet har blivit att holländarna har skaffat sig betydligt högre belåning på sin första bostad än bostadsägarna i andra länder.

Ser man på beskattningen av aktievinster har flertalet länder lägre beskattning av aktievinster och särskilt på vinster på längre innehav. Dessutom förekommer i flera länder skattefrihet eller skattelättnader för små aktievinster. Dessa specialregler har inte kunnat beaktas. Sex länder har fullständig skattefrihet på vinster efter 1-5 års innehav. Bortsett från Danmark med sin speciella inkomstbeskattning ligger den svenska aktievinstskatten på vinster på längre innehav klart över övriga länders nivåer. Flertalet länder har antingen skattefrihet eller skattesatser under 20 procent. I praktiken är det förutom Danmark endast Finland och Norge som ligger i närheten av Sveriges höga nivå. Sverige har således genom sin generella kapitalinkomstskattenivå på 30 procent den högsta skattebelastningen på kapitalinkomster näst efter Danmark med sin speciella inkomstskattesituation.

6.2 Skatt på förmögenhet och arv.

Det stora flertalet länder, inklusive Sverige från år 2007, har inte längre någon förmögenhetsskatt. Skälet till dess avskaffande har generellt varit dess skadliga samhällsekonomiska effekter genom snedvridning av de skattskyldigas investeringsbeteende och den kapitalflykt till länder med förmånligare skattesystem som förmögenhetsskatten förorsakat. Endast Frankrike och Norge har fortfarande sina förmögenhetsskatter kvar. Men i båda länderna är den under avveckling. Norges skatteuttag ligger mellan 0,27 och 0,47 procent, vilket i kombination med förmånliga värderingsregler ger en skattebelastning som ligger långt under den tidigare svenska förmögenhetsskatten med sin skattesats på 1,5 procent på en smal skattebas. Skattesatsen i Frankrike varierar från 0,55 procent från ca 7 milj kr förmögenhet till 1,85 procent vilket nås för förmögenheter över 147 milj. kr. Den sammanlagda inkomst- förmögenhets- och den lokala fastighetsskatten får dock inte överstiga 60 procent av inkomsten.

Däremot har det stora flertalet länder behållit arvs- och gåvobeskattningen. Av EU15 är det endast Sverige och Italien som avskaffat skatten. Anledningen till att arvsbeskattningen men inte förmögenhetsskatten behållits bygger på att ur principiell fördelningspolitisk synvinkel anses arvsskatten viktigare som fördelningspolitiskt medel, då arv principiellt kan ses som en slags "windfall gain" eller oförtjänt vinst, vilket motiverar en viss indragning av denna vinst för att åstadkomma en utjämning av arvingars "startförutsättningar". Flera av de nya EU-

länderna har dock aldrig haft någon arvsskatt under tidigare politiska system och har inte funnit det angeläget att införa den. Som framgår av tabell 6 är skattesatserna högst olika med högsta skattesatser för barn mellan 15 och 45 procent liksom grundavdragets storlek, som varierar mellan 20 000 kr i Österrike och 14 milj kr i USA, som annars har den högsta arvsskattenivån. Medvetenheten om arvsskattebelastningens storlek har genom åren ökat och har den senaste tiden blivit en viktig faktor för främst äldre förmögna personers bosättning. En lindring av arvsbeskattningen eller till och med dess avskaffande är på gång i flera länder, exempelvis i Frankrike.

7. Sammanfattning och utvärdering

Denna studie har undersökt hur den svenska beskattningen av företag, arbete och kapital står sig i den internationella skattekonkurrensen och hur företagslokalisering och tillgången på kvalificerad arbetskraft kan påverkas härav.

Sverige har EU:s och OECD:s högsta skattetryck i relation till BNP. Särskilt högt i relation till andra länder är det höga skatte- och avgiftsuttaget på arbete, vilket uppenbart påverkar vår försörjning av kvalificerad arbetskraft. ”Expertskattens” nedsättning av skatten för utländska experter är en reflex av detta.

Också beskattningen av kapitalinkomster, särskilt på aktier, är i Sverige högre än i de flesta länder.

Den svenska bolagsskattenivån på 28 procent som hittills uppfattats som internationellt konkurrenskraftig har genom de kraftiga skattesänkningar som på grund av den internationella skattekonkurrensen sker i vår omvärld blivit högre än EU:s genomsnitt på strax under 25 procent.

Slutsatsen blir att den svenska beskattningen bör mildras på de mest utsatta områdena. Därför rekommenderas att bolagsskatten sänks till 25 procent, att den statliga inkomstskatten på förvärvsinkomster över årsinkomster på 330 000 kr sänks med 5-10 procentenheter och att kapitalinkomstskatten sänks med fem procentenheter till 25 procent.

7.1. Sammanfattning

Sverige har sedan länge haft det högsta skatteuttaget inom såväl EU som OECD. För år 2005 låg skatteuttaget i Sverige på 51,3 procent jämfört med BNP tätt följt av det i Danmark. Skatteuttaget har för båda länderna dock sjunkit till strax över 48 procent år 2007. Mer förvånande är att gapet till övriga länder är så stort. Belgien som ligger på tredje plats har endast 45 procent skatteuttag jämfört med BNP medan flertalet övriga länder ligger under 40 procent och EU27:s genomsnitt på 39,6 procent.

Att Sverige har högst skatteuttag nödvändiggör också höga skatteuttag från de viktigare skatteällorna. Så har Sverige tillsammans med Danmark det högsta mervärdesskatteuttaget.

Den svenska bolagsskattenivån på 28 procent har fram till år 2005 varit internationellt konkurrenskraftig under eller mycket nära EU:s genomsnitt, trots att bolagsskattebasen har varit ovanligt bred och den effektiva skatten därigenom något högre än EU-genomsnittet. Den svenska konstruktionen med bred bas har dock haft den fördelen att den medfört stor flexibilitet för företagen när det gäller vinstmedels hantering. Den internationella skattekonkurrensen har dock hårdnat och flera länder har sänkt sina bolagsskattesatser – inte minst under inflytande av de nya medlemsstaternas låga skattenivåer. Estlands, Lettlands och

Litauens bolagsskattenivå ligger på 22, 15 respektive 15 procent. Estland beskattar dessutom endast utdelad vinst och har skattefrihet i aktieägarledet. EU:s genomsnittliga bolagsskattenivå har nu sänkts till knappt 25 procent. Härigenom har Sveriges konkurrensläge försämrats. Statsfinansiellt betyder bolagsskatten i så gott som samtliga länder endast ca tre procent av BNP. Den låga statsfinansiella kostnaden för en skattesänkning har bidragit till att så betydande skattesänkningar kunnat ske så snabbt.

Det särdrag som framförallt skiljer den svenska beskattningen från övriga länders är Sveriges mycket höga samlade skatte- och avgiftsuttag på arbetsinkomster, tillhoppa 31,2 procent som andel av BNP, vilket är över fem procentenheters högre uttag än i närmast följande land Danmark och drygt 10 procentenheter högre än genomsnittet i EU27.

Ser man på de olika komponenterna i skatte- och avgiftsuttaget är det sammanlagda svenska arbetsgivar- och egenavgiftsuttaget inte bland de högsta. Sverige har inte ens någon egenavgift för anställda. Högst avgiftsnivå av alla har Frankrike med över 40 procent. Fem länder har högre avgiftsnivå än Sverige. Dit hör också samtliga tre baltiska stater som i stället har mycket låga inkomstskatter och därför inte kommer i närheten av Sveriges total skatte- och avgiftsuttag.

I stället är det den höga personliga inkomstskatten på arbete i Sverige som sticker ut mest. Danmark har allra högst, men jämförelser med Danmark snedvrids av att Danmark saknar arbetsgivaravgifter utan genom högre inkomstskatt finansierar det mesta av sin socialförsäkringssektor. Jämför man den sammanlagda skatte- och avgiftsnivån har Danmark 5 procentenheter lägre nivå än Sverige. Sverige har inte bara med bortseende från Danmark den högsta marginalskatten på drygt 57 procent utan har också hög skatt, ca 32 procent redan på låga inkomster och drygt 52 procent redan på inkomster från 329 000 kr, som erläggs av över 1,1 miljon svenska skattskyldiga.

Drygt 52 procent skatt är högre marginalskatt än vad något av de andra länderna når upp till som högsta marginalskatt i sina skatteskalor. Samtliga övriga länder utom Nederländerna har en högsta marginalskatt på 50 procent eller lägre och vid betydligt högre inkomst än 329 000 kr inkomst. Tyskland, som har en av de högsta marginalskatterna, har som högsta marginalskatt 47,5 procent som inträder först för inkomster över 2,2 milj. kr. Det betyder att över en miljon svenskar på sin arbetsinkomst erlägger en marginalskatt som är högre än för de allra högsta inkomsttagarna i övriga EU, Norge och USA. Även om Sverige tog bort värnskatten, som år 2005 betalades av 322 000 skattskyldiga skulle Sverige fortfarande ha den högsta marginalskatten och den högsta sammanlagda inkomstskatte- och avgiftsnivån av alla länder. Däremot ligger numera efter införandet av jobbskatteavdraget skatteuttaget för låginkomsttagare på europeisk medelnivå.

Också när det gäller kapitalinkomstbeskattningen är skatten högre i Sverige än i övriga länder. När den stora skattereformen just genomförts år 1991, var den svenska generella kapitalinkomstskatten relativt låg inom EU. Också på detta område har den internationella skattekonkurrensen lett till betydande skattsänkningar i omvärlden. Det är framför allt sänkningar av skatten på utdelningar och aktievinster som sänkts eller till och med avskaffats. På ränteinkomster är sänkningarna inte lika påtagliga. Det finns fortfarande fem länder som beskattar ränteinkomster och korta aktievinster progressivt efter samma skatteskala som arbetsinkomster. Nio länder har dock lägre skatt än Sverige.

På aktieutdelningar har elva av tretton länder lägre skatt än Sverige. På aktievinster på innehav på längre än ett år har fem länder full skattefrihet och ytterligare tre har betydande nedsättningar. I flera länder är det också vanligt med skattefrihet på mindre vinster. Endast Danmark har lika hög eller högre skatt än Sverige på långa aktievinster.

Det är endast på förmögenhetskatte- och arvsskatteområdet som Sverige har en god internationell konkurrenssituation. Genom slopandet av förmögenhetsskatten från år 2007 har vi samma situation som de allra flesta konkurrentländerna. Arvsbeskattningen är det enda område där Sverige har en fördelaktigare skattesituation jämfört med flertalet länder. Arvsskattens slopande i Sverige år 2004 på grund av dess negativa effekter vid generationsskiften av företag, innebär att Sverige tillsammans med de baltiska staterna är de enda länder i jämförelsen som inte har någon arvsskatt. Arvsskattenivån i de länder som har kvar arvsskatten är ingalunda obetydlig. I Frankrike, Storbritannien och USA uppgår arvsskatten för barn i högsta skiktet till 40 procent eller däröver. Belgien, Nederländerna och Tyskland har en högsta skattesats på runt 30 procent.

7.2 Slutsatser och rekommendationer

Vilka slutsatser kan då dras beträffande skatteåtgärder som skulle kunna öka Sveriges internationella konkurrenssituation och göra det lättare att attrahera såväl företag som kvalificerad arbetskraft? Det är klart att Sveriges generellt höga skattetryck är en besvärande faktor när det gäller den internationella konkurrensen. De åtgärder som kan komma ifråga bör vara av generell natur och inte utformas som specialåtgärder just för de internationella målgrupperna.

Den s.k. expertskatten för utländska experter, forskare och s.k. nyckelpersoner innebärande 25 procents nedsättning av den skattepliktiga inkomsten och underlaget för socialavgifter plus vissa extra avdragsmöjligheter, som infördes år 2001 i Sverige för att underlätta rekryteringen av utländsk kvalificerad arbetskraft, är närmast ett bevis på att den svenska inkomstskattens höjd medfört att Sverige har betydande svårigheter att konkurrera internationellt. Tillämpningen av nedsättningen blir i viss mån slumpartad och den finansiella sektorn förefaller ha större svårigheter att få gehör för skattenedsättning än andra branscher. Expertskatten kan tjäna som exempel på en specialåtgärd av ett slag som inte är lämpligt att genomföra för att mildra ett generellt problem. Lämpligast är att angripa själva huvudproblemet, här det höga skatte- och avgiftsuttaget på arbetsinkomster.

Ser man på de olika skatteområden som ovan behandlats framstår tre av dem som områden där skattereformer främst i form av skattesänkningar synes önskvärda för att stärka Sveriges internationella konkurrenssituation.

a) Beskattningen av arbetsinkomster

Beskattningen av arbetsinkomster är det område där Sverige avviker mest från omvärlden med sitt höga skatte- och avgiftsuttag. Särskilt sticker den höga inkomstskatten i ögonen som så avvikande att den allvarligt skadar svensk ekonomi. Att som nämnts ha marginalsatser på 52 procent redan på vanliga inkomster på drygt 300 000 kr som till och med är högre än den högsta marginalsatzen på verkligt höga inkomster i andra länder gör det svårt att i en konkurrenssituation såväl behålla svensk kvalificerad arbetskraft som attrahera utländsk kvalificerad arbetskraft. Expertskatten är som nämnts ett bevis härpå. Den danska statsministerns deklaration efter valsegern i november att man avser att satsa på stora skattesänkningar på aktivt arbete även i högre inkomstlagen försvårar den internationella

konkurrensen ytterligare och även i närområdet. Därför bör skattesatsen i den statliga inkomstskattens första skikt sänkas med 5 eller helst 10 procentenheter, vilket vid en statisk analys skulle medföra en statsfinansiell kostnad på mellan 10 och drygt 20 miljarder kr beroende på hur stor sänkning som genomförs. Därmed skulle marginals-katten i vanliga inkomstlägen sänkas till 42 eller 47 procent, vilket fortfarande är högt i ett internationellt perspektiv och högsta marginals-katten om värns-katten behålls reduceras till 47 eller 52 procent. Detta synes vara en bättre väg än att börja med att ta bort värns-katten. Sverige skulle fortfarande ha en av världens högsta marginals-katter. Samtidigt skulle expertskatten kunna avskaffas.

b) Bolagsbeskattningen

Beträffande bolagsbeskattningen skulle en sänkning av skattesatsen med tre procentenheter ner till 25 procent återföra Sverige till den konkurrenssituation som den svenska bolagsbeskattningen hade vid 2 000-talet ingång. Med stor sannolikhet torde man få se fortsatta bolagsskattesänkningar i EU under intryck av hur framgångsrik flera av de nya ländernas skattepolitik visat sig vara för att åstadkomma en snabb tillväxt. Det gäller inte minst Estland, Lettland och Litauen med sin lågskattepolitik. En sänkning av den svenska bolagsskatten med tre procentenheter skulle vid en statisk analys förorsaka ett statsfinansiellt bortfall på ca 10 miljarder kr. Erfarenheter av skatteomläggningen där skattesatsen sänktes från 56 till 30 procent är att de krafter som härigenom frigjorts varje år gett en ökning av skatteinkomsten utöver förväntningarna. Bolagsskatten gav före skatteomläggningen endast ca 20 miljarder k i årliga skatteinkomster. Skatteinkomsten började omedelbart att stiga efter skattereformen och uppgår år 2007 till 108 miljarder och har bara under senaste året stigit med drygt fem miljarder kr.

c) Kapitalinkomstbeskattningen

Den svenska enhetliga kapitalinkomstbeskattningen har som system fungerat mycket väl och systemet bör inte överges. Däremot kan en viss skattesänkning behövas för att följa med den internationella utvecklingen för att förhindra ett utflöde av svenskt kapital och i bästa fall också attrahera utländskt kapital och investeringar. En sänkning av kapitalinkomstskatten på kort sikt till 25 procent torde vara önskvärd. Man skall observera att detta också skulle minska avdragsvärdet på låneräntor och därmed dämpa risken för en alltför snabb uppgång av fastighetspriser och uppkomsten av lånebubblor. De årliga skatteinkomsterna uppgår efter förmögenhetsskattens avskaffande endast till 27 miljarder kr och kan förväntas sjunka med ökad hushållsupplåning om ingen skattesänkning sker. Den statsfinansiella kostnaden för en sänkning av kapitalinkomstskatten med fem procentenheter skulle därför uppgå till mindre än fem miljarder kr.

På längre sikt blir utvecklingen av EU:s sparandedirektiv med syfte att förhindra internationell skatteflykt avgörande för hur kapitalbeskattningen kan utformas. EU:s sparandedirektiv, som i princip dock endast omfattar ränteinkomster och inkomster från fonder med stor del räntebärande instrument, är i sin nuvarande utformning med internationellt informationssamarbete med utväxling av kontrolluppgifter på ränteinkomster, dock närmast en papperstiger i skattefuskbekämpningen. Det är möjligt att EU-länderna i stället kommer överens om en lösning liknande den som först föreslogs, nämligen en anonym enhetlig och uniform källskatt inom EU på räntor och utdelningar på c:a 20 procent, varvid inkomsten kan men inte behöver deklarerats i hemlandet för att erhålla avräkning för den utländska skatten. Härigenom skulle kapitalinkomstbeskattningen inom EU bli neutral och det skulle inte längre finnas skatteskäl att investera sitt finansiella kapital i något annat EU-land. Om en sådan överenskommelse nås, skulle den bli bestämmande för den svenska

kapitalinkomstbeskattningens framtida utformning. De omfattande byråkrati som det nuvarande kontrollsystemet förorsakar utan särskild stor effekt skulle också då kunna slopas.

Viktigare källor:

Budgetpropositionen, prop 2007/08:1

European Union, Sparandedirektivet 2003/48/EG

Eurostat, Taxation trends in the European Union 2005, 2007

International Bureau of Fiscal Documentation, European Tax Handbook 2005, 2006, 2007

International Bureau of Fiscal Documentation, Tax News Service 2005, 2006, 2007

Lodin, Sven-Olof, Beskattningen i EU och Sverige, Ekonomisk Debatt 2006 nr 5

OECD Revenue Statistics för år 2005

Skatteverket, Skatter i Sverige, Skattestatistisk årsbok 2006 och 2007

Tabeller:

Tabell 1. Skattetryck och skattefördelning inom EU plus Norge och USA år 2005

Tabell 2. Bolagsskattesatser i 13 EU-länder plus Norge och USA år 2005 och 2007

Tabell 3. Inkomstskatt, marginalskatter i de två högsta inkomstskikten år 2005 och 2007

Tabell 4. Arbetsgivar- och egenavgifter för anställda år 2007

Tabell 5. Sammanlagda skatter och avgifter på arbete år 2007

Tabell 6. Skatter på kapitalinkomster och kapital år 2007